

Veszprémi Érseki Főiskola által indítandó csecsemő- és kisgyermeknevelő alapképzési szak nyilvántartásba vétele

A MAB Testület 2023/8/VII/14 sz. határozata

A Testület nem támogatja a csecsemő- és kisgyermeknevelő alapképzési szak indítását a Veszprémi Érseki Főiskolán.

A Testület által elfogadott szakbizottsági indoklás a MAB Testület határozatához

A szakot felépítő tudományágak, szakterületek, valamint az ezeket megjelenítő ismeretkörök és tantárgyak a jelzett kredittartományokban vannak.

A képzés tantárgyleírásaihoz megadott szakirodalmak nem biztosítják a képzési cél, valamint az előírt kimeneti kompetenciák elérését a képzési időn belül. A megadott szakirodalom több tantárgyleírás esetén pontatlan, többször előfordul, hogy szerkesztett műveknél teljes könyv szerepel az irodalomlistában, miközben egy-egy tanulmányra kellene pontosan hivatkozni. Előfordul az is, hogy adott könyvnek újabb kiadása érhető el, mint a megadott, valamint az is, hogy a kiadvány online elérhető, de ezt a jegyzék nem tünteti fel. További probléma, hogy a megadott szakirodalmak nem a tantárgyleírásban megjelölt ismereteket tükrözik, vagy hiányoznak kulcsfontosságú szakirodalmak. Például a gyógypedagógiai, korai intervenciók jellegű tárgyak (Korai intervenció, Speciális igényű csecsemő és kis-gyermek fejlődése és gondozása, Az integrált-inkluzív nevelés alapjai, Gyógypedagógiai alapismeretek) szakirodalmi közül hiányoznak a Gyermekút projekt szakirodalmi. A Fejlődéslélektani gyakorlat tantárgy esetében hiányoznak a gyakorlati vonatkozású szakirodalmak. A Koragyermekkor-pedagógia tantárgyhoz megadott Kisgyermeknevelés a 21. században című szakirodalom nem elérhető, megvásárolható.

Hiányzik a szakindítási kérelemből a szakirodalmak közül a Koragyermekkor (0-7 év) program eredményeként 2014-ben megjelent Őrzők című kiadvány, mely mind a tanácsadás, mind a gyermekfejlődés, mind a családok normatív krízisei témákban jó gyakorlati jellegű magyar nyelvű szakirodalom.

A KKK előírja, hogy a végzett hallgató „Ismeri az intézményes kisgyermeknevelés alapvető dokumentumait”, a képzési program azonban a módszertani levelekből csak a játék módszertani levél és az országos alapprogram került említésre.

A szakirodalmak közt előfordulnak olyanok, melyek óvodás vagy iskolás korosztályra vonatkoznak és a bölcsődések tekintetében lenne helyettük jobb, fejlődésileg megalapozottabb. Például a Testi nevelés és mozgásfejlesztés, valamint a, Az integrált-inkluzív nevelés alapjai című tantárgyakhoz megadott kötelező irodalom Dr. Simon István Ágoston (szerk.): A kisgyermekkor nevelés módszertana című kötete. A megadott mű a bölcsődés korosztály számára fejlődésileg inadekvát módszertant képvisel, szerepeltetése a kötelező irodalmak között a két tantárgy esetében nem indokolt.

A képzés tantárgyleírásai nem biztosítják a képzési cél, valamint az előírt kimeneti kompetenciák elérését a képzési időn belül. Például a Speciális igényű csecsemő és kisgyermek fejlődése és gondozása című kurzus párhuzamba állítja a speciális igényű gyermek nevelését-gondozását az egészséges gyermek nevelésével-gondozásával. Csakhogy a normál fejlődésmentű gyermekeknél is előfordulhatnak különbségek az egyes gyermekekkel való bánásmódban, és a különleges bánásmódot igénylő gyermekek sem egyéges bánásmódot igényelnek. A két csoport közti különbségek hangsúlyozása helyett elfogadóbb attitűdöt tükrözne a módszerek adaptálását előnybe helyező kurzuscím, például Egyéni bánásmód a csecsemők és kisgyermek nevelése-gondozása során.

Az Értékközvetítő pedagógia, a Családlélektan, az Egészséges életmódra nevelés és a Családi nevelés mind olyan családdal kapcsolatos tartalmakat közvetítő tantárgyak, melyek nem segítik a KKK alábbi céljait: „Az egyes családok jellemzőihez, szükségleteihez, élethelyzetéhez igazodva megerősíti a családi nevelés értékeit, kompenzálja az esetleges hátrányokat, a gyermek fejlődésének támogatása érdekében erősíti a szülői kompetenciát, együttműködik a szülőkkel, a családdal. [...] Befogadó és multikulturális szemlélettel rendelkezik. [...] Problémaérzékenység, előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd és etikus magatartás jellemzi.” Például a „genderelmélet kritikája” kirekesztő szemléletet sugall, mivel végeredményben kirekeszti majd azt a kisgyermeket, akinek a szülei pl. homoszexuálisak. Nem lehet megbélyegezni azt a gyermeket, akinek a szülei nem a keresztény értékek szerint viselkednek. A KKK-ban hangsúlyosan szerepel a családok irányába tanúsított elfogadás, amely a fent jelzett tantárgyleírásokban nem jelenik meg.

A leíró, tradicionális családmódel előnyeit taglaló tartalmak (Értékközvetítő pedagógia, a Családlélektan, a Családi nevelés) helyett szükséges tanácsadási készségek fejlesztésére (KKK: „Képes segítő beszélgetés vezetésére mind egyéni, mind csoportos helyzetben”), gyermekvédelmi tartalmak oktatására fókuszáló tantárgyak bevezetése. A képzési program alapján nem biztosított azon KKK elvárás, mely szerint a végzett hallgató „Tájékozott a családvédelem és a családsegítés lehetőségeit és módszereit illetően.”, mivel a képzési program nem tartalmaz gyermekvédelemmel kapcsolatos ismereteket.

Az egészséges életmódra nevelés szakmai tartalma nem az egészségtudományi ismeretekre, a táplálkozásra és szokáskialakítására fókuszál, hanem az idealizált kétszülős család pozitívumait helyezi középpontba.

A Filozófia, a Kríziskezelés és veszteség-feldolgozása című tantárgyak szakmai tartalma nem illeszkedik a képzési programhoz, valamint nem járul hozzá a tantárgy céljaként felsorolt kompetenciaelem megszerzéséhez, ezért a tantárgy szerepeltetése a megadott szakmai tartalommal nem indokolt a képzési programban. A Jogi és igazgatási ismeretek általános ismeretek átadására fókuszálnak, a kisgyermeknevelő szakma szemszögéből releváns jogszabályokat, ezek hátterét, és a bölcsődevezetéshez szükséges jogszabályok hiányoznak a tantárgy elsajátítandó ismeretanyagából.

A Digitális kultúra tantárgy célja „annak elsajátítása, hogyan lehet közösségi, interaktív és kollaborációs eszközökkel megnövelni az oktatás hatékonyságát”, miközben a bölcsőde nem oktatási intézmény, ezért a tantárgy szakmai tartalmának és elsajátítandó ismereteinek átalakítása szükséges. A Pedagógiai alapismeretek című tantárgy fókuszában nevelés-oktatás fogalma áll, miközben a bölcsődében gondozás-nevelés zajlik, ezért a tantárgy szakmai tartalmának és elsajátítandó ismereteinek átalakítása szükséges.

A képzési program további hiányossága, hogy nem jelennek meg a beszoktatás, saját kisgyermeknevelő rendszer, a gyermekvédelmi törvény (1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról), Biztos Kezdet, kisgyermek napközbeni ellátásának különböző formái, a szülői tanácsadás vagy szülőcsoportos beszélgetés, az átmeneti otthon, a gyermekotthon, az egészségmegőrzés, a szokáskialakítás, a pedagógus portfólió témái, valamint a pedagógiai pszichológiai tartalmak (bölcsődei nehéz helyzetek megoldásának lehetőségeit).

Az egyéb szakmákkal való együttműködés témája megjelenik a Mentálhigiénés alapismeretek című tantárgy egy témakörébe, pedig a KKK-ban egyértelmű követelmény: hogy ismerje „a családközpontú kora gyermekkori intervenció intézményrendszerét, lehetőségeit, feladatait, módszereit.”

Az ismeretek egymásra épülése nem biztosított. A képzési programban sok tantárgy marad a hatodik félévre, amikor a hallgató az egyéni összefüggő gyakorlatát végzi és a szakdolgozatát írja párhuzamosan és több olyan tantárgy szerepel a hatodik félévben, melyek az egyéni összefüggő gyakorlaton szükséges ismereteket oktatnak pl. Gyógyszertan, Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás, Gyógypedagógiai alapismeretek.

A program koncepciója, a tanterv felépítése, a tantárgyak elhelyezése, elmélet és gyakorlat aránya nem megfelelő. Az elmélet-gyakorlat aránya az egyes tárgyakban vállalt elméleti-gyakorlati jelleg tekintetében teljes szakra vetítve 30% elmélet, 70% gyakorlat. Ez az arány a képzési program tantárgyleírásaiban nem jelenik meg, mivel a tantárgyleírások túlnyomó többsége csak

az ismeretek elsajátítását mutatja be. Például a Pedagógiai alapismeretek című tantárgy gyakorlatként van feltüntetve 90% gyakorlati aránnyal, de a tantárgyleírásban csak elméleti ismeretek elsajátítása szerepel, nem derül ki, hogy az adott tantárgy mitől 90% gyakorlat, miközben kollokviummal zárul.

A tantárgyleírásokban nem kerülnek bemutatásra az ismeretátadási módszerek, ezért az oktatási módszertan megfelelése nem ítéltető meg. A szakindítási kérelem általánosságban azt írja, hogy az oktatási módszertan a tanegységeknek a gyakorlati jelleget azáltal kölcsönözi, hogy a hallgatóktól elvárják az önállóan végzett szakirodalom-feldolgozást, a kiselőadások megtartását. A tárgyak 82%-a gyakorlati jeggyel zárul, miközben a tantárgyak közül 26 (vagyis a tantárgyak 54%-a) nem specifikálja, hogy milyen módon kéri számon a hallgatóktól az elsajátított tudást, formálódó attitűdöt, megszerzett készséget.

A szakfelelős az intézménynek „akkreditációs” nyilatkozatot adott, teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT) egyetemi docens. Több éves oktatói és kutatói tapasztalattal rendelkezik a pedagógusképzés és a neveléstudomány területén, a 0-3 éves korosztály neveléséhez, a bölcsődei nevelés szakmai módszertani kultúrájához való kapcsolódással azonban nem rendelkezik, ezért a szakfelelőssel szemben támasztott követelményeknek nem felel meg.

Az ismeretkör - felelősök esetében a gyakorlati képzés képzésért felelős oktató személye nem egyértelmű. A szakindítási kérelem 10-11. oldalán az ismeretkörnek és ezen belül minden egyes gyakorlatnak a felelőse a szakfelelős, a 133. oldalon pedig más oktató került nevesítésre szakmai gyakorlat intézményi felelősként.

Az oktatói kör összetételének problémája, hogy öt ismeretkörnek a felelőse és ezen ismeretkörbe tartozó tantárgyak oktatóinak egyike sem rendelkezik tudományos fokozattal. A Digitális kultúra című tantárgy felelőse vendégoktató, ami nem felel meg azon elvárásoknak mely szerint felelős csak az adott intézménynek akkreditációs nyilatkozatot adott oktató lehet.

A képzés tárgyi feltételei rendelkezésre állnak.

Budapest, 2023. október 20.

Prof. Dr. Csépe Valéria
a MAB elnöke